

บทคัดย่อ

คำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับว่าเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีการบัญญัติมาก่อนในรัฐธรรมนูญไทยที่ผ่านมา ซึ่งในขณะร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ได้มีการถกเถียง ได้แย้งและอภิปรายกันมาก เนื่องจากเป็นคำที่ยังขาดความชัดเจนอยู่ แม้กระทั่งได้ประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญในปัจจุบันแล้วก็ตาม ก็ยังมีความเคลือบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” จึงมีผลต่อระบบกฎหมายของไทย โดยเฉพาะบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 4 มาตรา 26 และมาตรา 28 นั้นมีความหมายกว้างและขาดความชัดเจน จนก่อให้เกิดปัญหาในการตีความเนื้อหาแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องผลการใช้บังคับในทางกฎหมายอีกด้วย

จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับ การกำหนดสถานะทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากยังไม่มีแนวทางในการตีความคำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้เป็นจุดยุติยอมรับโดยทั่วไป ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการตีความ ปัญหาการกำหนดสถานะและผลการใช้บังคับทางกฎหมาย อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องเกี่ยวกับการยกข้อต่อสู้และการใช้สิทธิทางศาลของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นต้น

ทันทีที่ได้รับทุนวิจัยในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง
บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมของประชาชนไทย โดยมุ่งให้ความสำคัญ
ในการศึกษา 2 ประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็น
หลักสำคัญ เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ความเป็นมาของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมุ่งหวังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญไทย โดยพยายามที่จะ
นำเสนอทางเลือกสายกลางผสมผสานระหว่างแนวคิดหลายฝ่ายเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อเป็น
ทางเลือกหนึ่งในการตีความเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของศาลรัฐธรรมนูญ อันจะ
สามารถนำศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญไปใช้ในทางปฏิบัติได้
อย่างแท้จริง

2. การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของชีวิตกับบทบาทการมีส่วนร่วม
ร่วมทางการเมืองและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วริยา ชินวรรณ รองศาสตราจารย์
ดร.มนตรี รูปสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ รวมถึงสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณาจารย์และผู้สนับสนุนที่มีได้ระบุนามทุกท่านไว้
ณ โอกาสนี้ด้วย

ABSTRACT

The term "Human Dignity" in accordance with the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540 is considered as a new aspect in the Thai Constitution. Although "Human Dignity" is enacted in the current Constitution, it still causes a lot of discussion and argument on its inexplicit definition. Especially, the explanation on "Human Dignity" in the Thai legal system prescribed under section 4, 26 and 28 of the constitutional provision, which safeguards the human dignity, appears vague and unclear. This contributes to the difficulty for the interpretation and the enforcement of a law.

The study shows that a major problem of "Human Dignity" in accordance with the Constitution depends upon the specification of a legal status. This is due to a lack of guideline for generally accepted interpretation of the term "Human Dignity". As a result, it causes many problems such as the problems on the interpretation and the indication of a status and a legal enforcement, which also give a rise to a problem on a setting up against the aforementioned issues and on an exercise of judicial rights relating to "Human Dignity".

Immediately , the researcher was given a Fund to study “Thai’s Roles of Political and Social Participation”, this thesis emphasized to study the following two factors :

1. To study the legal status of “Human Dignity” in order to gain insight into its problems and history as well as to help developing, on an academic basis, Human Dignity, rights and liberty of a person in accordance with the Thai Constitution. Moreover, the thesis attempts to present a half-way alternative, which combines a variety of relevant views from different sources, for the interpretation on “Human Dignity” of the Constitutional Court so that the “Human Dignity” prescribed in the Constitution can be practically applied in the future.

2. To study the relationship between the value of life and Thai’s roles of political and social participation, especially the ethics.

The researcher would like to express my sincere gratitude to Associate Professor Dr. Wariya Chinwanno , Associate Professor Dr. Montree Rupsuwan , Assist Professor Dr. Banjerd Singkaneti and other instructors who supported and encouraged this thesis , including The Thailand research fund (TRF) .